

SLOVENE

== Cene inzeratov: ==
 Enostopne petlinne vrste mali
 oglasi po K 4.— in K 8.—,
 veliki oglasi nad 45 cm vi-
 šine po K 8.—, poslani isti
 po K 12.—.

Pri večjem naročilu popust.
 Izhaja vsak dan izvenredni
 ponedeljki in dnevi po pram-
 niku ob 5. uri zjutraj.

Mesečna priloga: Vestnik 1932.

Poštmina plačana v gotovini.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 8. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš., zagreb. 30.611, sarajev. 7583, praške in dunaj. 24.797

Za sŕaĎajoĉo ĉuĥovŝĉino.

Belgrad, 8. marca. (Izvirno) Danes je v finančnem pododboru za pretres proračuna ministrstva za vere došlo do burnih spopadov. Član pododbora posl. Škulj in član finančnega odbora posl. dr. Duličić sta ostro napadla sistem, na čegar podlagi je sestavljen proračun ministrstva za vere, kot stvarno nepravičen, nepošten in sramoten. Demokratski poslanec dr. Sečerov je pri tem očital, da ima Dalmacija preveč škofov, nakar je dr. Duličić odgovoril, naj se ne bavi s takimi sofizmi. Ako ima Dalmacija pet škofov, je to posledica starih tradicij. Dr. Sečerov bi moral vedeti, da nimata Hrvatska in Slavonija več

Nesramna žalitev prečanskega uradništva.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Na včerajšnji seji komisije za redukcijo uradništva je imenoval srbijanski demokrat Gjorgjević del državnih uradnikov in nameščencev iz prečanskih krajev багаžo, predsednik komisije prof. Antonović pa jih je imenoval vohune. Na današnji seji komisije je takoj početkom zahteval posl. Žebot od predsednika točno in nepreklicno pojasnilo, kateri državni uradniki in nameščenci so po njegovem mnenju багаža in vohuni. Govornik je najenergičnejše protestiral proti predlogu demokrata posl. Gjorgjevića, da je treba odstaviti iz državne službe vse uradnike in nameščence iz pokrajín stare Avstrije, ki nimajo dovolj ljubezni napram državi in ne delajo v zmislu edinstva ter da se naj na njihovo mesto raje imenujejo domoljubni in nekvalificirani uradniki, ki delajo za edinstvo. Ta predlog, je naglašal govornik, stremi za tem, da se izvede pri reduciranju uradništva partizanska in denuncijantska politika. Državne uradnike in nameščence, ki so kaj zakrivali proti drž-

kakor tri škofe, Slovenija pa dva. Ako bi dr. Šečerov pravilno štel, bi videl, da je število katoliških škofov veliko manjše kakor pa pravoslavnih. Dr. Dulibič je povdarjal, kako stradajo katoliški duhovniki, kako nekateri katoliški škofi ne morejo živeti niti siromašno. Tako ima n. pr. škof na Hvaru mesečno samo 350 dinarjev plače brez kakih drugih dohodkov, medtem ko ima vsak pravoslavni slušatelj bogoslovja 600 dinarjev mesečne štipendije. Pododbor je sklenil, da se mora proračun za katoliško veroizpoved vrniti finančnemu ministrstvu v svrhu izpopolnitve z ozirom na njene potrebe.

Vlada v novih težkočah.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Ker je radikalni klub na včerajšnji seji sklenil, da se do 20. t. m. v zakonodajnem odboru ne glasuje o ničemer glede razdelitve države na oblasti, piše današnja demokratska »Pravda«, z ozirom na to, da nastajajo vsak dan večje težkoče za vlado in da vlada teh udarcev ne bo mogla prenesti. V parlamentu pa nihče ne veruje, da je ta grožnja resna, ker bo Pribežević vse dopustil, da

ne pride do krize, ker so njegove afere s Hercigonjo na višku. Sodijo, da bo Pribičević privolil na to, da se predlagana razdelitev države ne izvrši, ako bi radikalni klub na tem vztrajal. Pozicija radikalnega kluba se je v vladi znatno ojačila radi Pribičevićevih afer in radi tega si je tudi upal radikalni klub nastopiti proti finančnemu ministru.

Razprava o splošni upravi.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) V zakonodajnem odboru se je nadaljevala glavna razprava o zakonu glede splošne uprave. Posl. dr. Dubilić je v imenu Jugoslovanskega kluba navajal nedostatke tega zakonskega predloga. Naglašal je, da se ta zakon radi nedostatkov niti izvesti ne bo mogel. Dr. Dubilić je izjavil, da manjka vsaka meja kompetence, da se ne ve, kateri posli in v katerih mejah spadajo v srezko in oblastno kompetenco in kateri v ministrsko. Z ozirom na to bo vse odvisno od bodočih zakonov, ki bodo tvorili sestavni del tega zakona. Dokazoval je, da je vlada postopala proti členu 135 ustave, ker ni tekom štirih mesecev predložila najnujnejših zakonov za ureditev oblasti. Ta zakon ni okviren zakon, ker je samo okostnjak brez glavnih kosti. Veliki župan ne bo sam reševal poslov, ker pravi zakon, da bo delal po navodilih ministrstva. To tvori protislovje v zakonu samem. Naglašal je, da so finance izključene iz finančne uprave, dasi so njena najvažnejša panoga, ker gre tu za davke in dajatve, ki težko obremenjujejo ljudstvo, katero bi moglo s svojimi vplivom in sodelovanjem velikega župana izvesti pravilno in pravično vodstvo tožadevnih poslov v mejah oblasti. Istotako je izključeno vse, kar spada v vojsko, iz oblastne uprave, dasi bi tudi del

teh poslov moral biti poverjen oblastem. Govornik je končno izjavil, da bo ta zakon prinesel še večjo zmešnjavo v upravo.

Belgrad, 8. marca. (Izv.) Govorniki Jugoslovanskega kluba so izzzvali v zakonodajnem odboru pri razpravi o zakonu glede splošne uprave debato in s svojimi stvarnimi govori prisilili vladne stranke, da so se vmešale v debato, dasi so sklenile, da ne bodo govorile. V imenu radikalcev je zagovarjal centralistično organizacijo uprave posl. Ljuba Jovanović, ki je v glavnem odgovarjal posl. Sušniku in dr. Hohnjecu. Za njim je govoril v imenu demokratov dr. Kukovec med burnimi protesti članov Jugoslovanskega kluba. Dr. Kukovec je izjavljal, kako so v Sloveniji zadovoljni s sedanjim režimom, kako so z veseljem sprejeli razdelitev Slovenije na dve oblasti in kako z radostjo pričakujejo ureditev centralističnega upravnega sistema v Sloveniji. Ko je govoril o zaupanju, ki ga živi vlada pri narodu, je zaklical posl. dr. Hohnjec, da bi mogel dr. Kukovec spraviti vse svoje pristaše v Slovenijo na eno samo fotografsko ploščo.

Radićev interview.

Zagreb, 8. marca. (Izv.) Današnji »Hrvat« prinaša notico glede interviua, ki ga je imel Stjepan Radić z uredništvom lista »Pančevca«. »Hrvat« pravi, da je Radić izjavil, da je res prišel k njemu urednik »Pančevca« in ga prosil, naj mu

odgovori na deset vprašanj. Urednik »Pančevca« je napravil nanj vtis ne samo inteligentnega, temveč tudi poštenega novinarja. V enournem razgovoru mu je odgovoril na vseh deset vprašanj. Radić izjavlja, da je urednik »Pančevca« objavil samo tretjino tega razgovora. Radi tega objava razgovora ne podaja izrčne slike tega

razgovora. Končno izjavlja, da ni točna objava glede izjave o avtonomiji Hrvatske, kakor tudi ne o odnošajih napram demokratu. Radić pravi, da je dobil vtis, da je imel urednik »Pančevca« posebno naročilo, naj ga interviewa.

Zagreb, 8. marca. (Izv.) »Riječ« piše z ozirom na objavljeni razgovor urednika »Pančevca« z Radićem, da govori Radić drugače, kadar govori z radikalcima, in drugače, kadar govori z demokrati.

Slov. socialistični poslanci za centralizem.

Belgrad, 8. marca. (Izvirno) Na večerajšnji seji zakonodajnega odbora so se slovenski socialni demokrati, na čelu jim poslanec E. Kristan, živahno eksponirali za centralistično ureditev naše države. E. Kristan je izjavil, da mu ni bilo na tem, ali se Slovenija razkosa ali ne, glavno mu je, da je edinstvena, ker je centralizirana. Samo zato, ker je glasoval proti ustavi, glasoval bo tudi proti zakonom, ki izvirajo iz ustave.

Reški fašisti napadli Kastav.

Sušak, 8. marca. (Izvirno) Kljub vsem italijanskim vestem, da se je na Reko povrnil red in mir in da je tamkaj vzpostavljeno normalno stanje, ne more biti govora o tem, da se je na Reko povrnilo normalno življenje. Fašisti neovirano vršijo najhujši teror nad jugoslovanskim življem. Lahko se reče, da so na Reki oplenjene vse trgovine. Plenijo navadno ponoči, da so bolj nemoteni. Naši ljudje so večinoma pobegnili na Sušak, da so rešili vsaj življenje. — Fašisti pa se v svojem nebrzdanem divjanju ne zadovoljijo več z nasilji na Reki, ampak so začeli že tudi prestopati jugoslovansko mejo. Oddelek fašistov je napadel Kastav. Fašistovski divjaki so vrgli na tamošnjo carinarnico več bomb in jo poškodovali. Pri tem so ranili enega jugoslovanskega uradnika in enega vojaka. Naše obmejne straže so začele streljati na napadalce, ki so nato junaško pobegnili. Straži pa se je vseeno posrečilo vloviti dva fašista, ki sta bila med napadalci.

BELGRAJSKA KONFERENCA.

Belgrad, 8. marca. (Izvirno) Rumunski delegati, ki se udeležijo konference strokovnjakov male entente in Poljske, dosepejo v Belgrad jutri ob 5. uri zjutraj. Konferenca bo popoldne ob 4. uri uradno odprta. Otvoritveni govor bo imel minister za zunanje stvari dr. Momčilo Ninčič. Govoril bo v francoskem jeziku. Ob 6. uri zvečer se v palači Narodne banke sestanejo delegacije, da se prazgovore o konstituiranju raznih odsekov.

DEMONSTRACIJE PRI POGREBU ALIJAGIČA.

Zagreb, 8. marca. (Izv.) Danes ob 6. uri popoldne je bil pokopan usmrčeni Alija Alijagić. Med pogrebom in pozneje je došlo do demonstracij delavstva. Pokopališče je bilo obkoljeno od policije, ki je delavstvo na ulici razgnala.

BALFOUR ZA LLOYD GEORGEA.

London, 7. marca. (Izv.) Balfour je danes popoldne v svojem z največjim zanimanjem pričakovanem govoru v City Carlton Klubu s poudarkom in brez pridržka nastopil za koalicijsko vlado. Lloyd George je ena največjih osebnosti svetovne zgodovine. Koristi države se ne bodo pospeševale, ako se Lloyd George zasmehuje. Koalicijska vlada ima pravico zahtevati popolno in vso podporo, brez katere bi Velika Britanija v Evropi ne mogla uveljaviti svojega vpliva, ki ga ima sama, in ki ga, kakor meni pošteno, uporablja za mir človeštva.

ANGORSKI PARLAMENT.

Ankara, 7. marca. (Izv.) Narodna skupščina je nastopila danes tretje leto svojega obstoja. Predsednik Mustafa Kemal paša je imel pri otvoritvi seje nagovor, v katerem je dejal, da je nacionalistična vlada pripravljena stopiti v prijateljske stike z vsako državo, ki priznava njeno narodno skupščino. Ima že prijateljske zveze z aserbejdžansko, afganistansko in buharsko vlado, kakor tudi s perzijskim šahom. Ne more biti niti govora o

tem, da so nacionalisti naveličani vojne. Njihova armada je silnejša, nego je bila kdaj. Nacionalisti pokažejo v bodočnosti svetu, da je vse to resnično.

PRED NOVIM PREVRATOM NA MADZARSKEM?

Bratislava, 8. marca. (Izv.) Dopisnik »Slovenske Politike« poroča iz Budimpešte, da pripravljajo Horthyja zvesti čast-rški nov prevrat ter nameravajo ob tej priliki proglasiti Horthyja za kralja. Na čelu tega gibanja je med drugimi tudi poslanec Gombes.

GENOVSKA KONFERENCA.

Pariz, 8. marca. (Izv.) Kakor poroča »Petit Parisien«, je vprašala Italija vse zainteresovane države, ali se jim zdi 10. april sprejemljiv kot rok za otvoritev mednarodne gospodarske konference v Genovi. Dalje je italijanska vlada zaprosila, da bi se sestanek medzavezniških izvedencev preložil od 13. na 20. marec.

PREBITEK V PRAŠKEM PRORAČUNU.

Praga, 8. marca. (Izv.) Proračun Velike Prage za leto 1922 znaša 302.192.787 čs. K rednih in izrednih izdatkov ter 302.235.298 čs. K rednih in izrednih dohodkov, tako da izkazuje proračun 42.511 čs. K prebitka.

MASARYKOVA CERKVENA POLITIKA

Brno, 8. marca. (Izv.) Minister msgr. Šramek je izjavil glede ločitve cerkve od države, da mu je predsednik Masaryk naročil, naj gre v Rim in posreduje v Vatikanu, da se bo ta zadeva sporazumno rešila.

ROPARSKE TOLPE NA POLJSKO-SLOVAŠKI MEJLI

Praga, 8. marca. (Izv.) Prebivalstvo ob poljsko-slovaški meji že dalj časa vznemirjajo roparske tolpe. Češkoslovaškim oblastem se je sedaj posrečilo dognati da je vodja teh tolpe bivši poročnik v češkoslovaški armadi, ki je svoj čas dezertiral. Češkoslovaška vlada se je obrnila na poljsko vlado s prošnjo, da ji pomaga izrebiti te roparske tolpe.

UPORI NA IRSKEM.

London, 8. marca. (Izv.) »Daily Chronicle« javlja iz Dublina: Ker so uporniški republikanski vojniki zasedli Limerick, je dublinska vlada poslala v Limerick 10 stotnij irske armade.

GRŠKO-TURŠKI BOJL

Pariz, 8. marca. (Izv.) Poročevalec lista »Times« poroča iz Smirne, da so se na fronti pri Eski Šehirju zopet začele sovražnosti med Grki in Turki. Na obeh straneh so znatne izgube.

Kulturni boji v Avstriji.

Dunaj, začetkom marca 1922.

Avstrija nima samo gospodarskih težav in kdor misli, da je ta država s svojimi 6½ milijoni prebivalstva sicer v sebi konsolidirana in urejena, se hudo moti. Da se zunanjemu svetu kaže najbolj gospodarsko vprašanje, je umevno že iz stvari same po starem geslu: primum vivere deinde philosophari. V resnici pa čaka še cela vrsta drugih vprašanj nujne in temeljite rešitve nič manj kot v drugih po vojni na novo nastalih državah. Pred vsem pa se odigrava tudi tukaj stari boj med krščanskim in materialističnim svetovnim naziranjem. Sicer je ta boj v zveznih deželah radi premoči krščansko-socialne stranke še bolj latenten, a tem bolj nevaren, ker sega v korenino; na Dunaju, kjer veje rdeča zastava raz krasno gotško rotovsko stavbo, je pa ta boj že v polnem teku in sicer predvsem se bije za krščansko vzgojo

v šoli. Da cerkev tega boja ni že izvajala leta 1898, kakor sta hotela junaka škofa Rudigier in Zwerger, je bila usodna pomota. Da se je cerkev takrat po prizadevanju dunajskega kardinala Rauscherja zadovoljila s cesarjevo častno besedo, s katero se je vladar zavezal, da se bodo ostrine interkonfesionelne šolske postave po možnosti omilile, je bilo za katoličane nadvse slabo. Zdaj je njihovo stališče težje in je vprašanje, če bodo zdržali.

V prvi vrsti gre za verske vaje, predvsem za šolsko molitev in Marijine družbe. Druga točka so ljudsko- in meštanskošolske knjižnice.

1. Dne 10. aprila 1919 je izdal socialist in državni podtajnik Oton Glöckel naredbo, glasom katere se učenci ne smejo več siliti k verskim vajam; s tem je bila odpravljena obveznost šolskih maš in prejemanje sv. zakramentov.

(V pojasnilo vsega boja naj povem, da je Glöckel zaporedoma in skoraj neopaženo odstranil že skoraj vse krščansko misleče šolske nadzornike in jih nadomestil s socialističnimi, da nastavlja dosledno samo socialistične nadučitelje, da ne nastavlja gojencev katoliških učiteljskih šol.) Ta odlok so izvestni učiteljski krogi takoj tolmáčili v tem smislu, da jim tudi tisti šolarjev ni treba nadzorovati, ki bi se prostovoljno udeleževali šolskih maš in svetih zakramentov; učitelje pa in učiteljice, ki so to svojo dolžnost še izvrševali, so začeli šikanirati, sumničati, denuncirati, dobro vedo, da s tem najbolj ustrezajo socialističnim magnatom na rotovžu. Druga etapa je boj proti šolski molitvi. Na podlagi § 5 šolske postave se je uredilo to vprašanje z naredbo od dne 4. julija 1899, števil. 135, v sporazumu s cerkveno oblastjo. Proti jasnemu besedilu že obstoječih postavnih določil so sklenili nadučitelji treh okrajev, da se ta konfesionelna molitev odpravi in nadomesti s primerno »seriozno« pesmijo. In okrajni šolski nadzornik je na tozadevno pritožbo odgovoril: »To se je zgodilo, da se po konfesionelni molitvi (Obe naš in Češčena Marija) in pokrižanju ne žalijo nekatoliški otroci« še več. Neki nadučitelj je učenkam 5. razreda prepovedal šolsko molitev; ker so drugi dan kljub temu molile, je prišla učiteljica v disciplinarno preiskavo. Tretji kulturnobojni korak je naperjen proti Marijinim družbam. Dne 14. decembra 1921, št. 8737/21, je izdal dunajski okrajni šolski svet, po katerem, sklicujoč se na § 78 šolskega in učenega reda prepoveduje veroučiteljem in drugim učnim močem v šoli med podukom vabiti v Marijino družbo. Nadučitelji naj katehete v ti zadevi nadzorujejo in šolski oblasti poročajo. Jasno, da se hočejo s tem šolske Marijine družbe sploh zatreti in da je sklicovanje na omenjeni paragraf le finta, ker so Marijine družbe zgolj cerkvena organizacija, ne pa društva v pravem pomenu besede. Valed teh odredb se je vnel vihar protestov na shodih, v časopisih in letakih. Katoliški starši grozijo s šolskim štrajkom, kateheti vršijo svojo dolžnost kot prej.

2. Pa še več. Dne 7. januarja t. l., št. 12102-21, je izdal Glöckel svoj znameniti »Index librorum prohibitorum«, o kojem je razpravljalo vse dunajsko in tudi večje inozemsko časopisje. Niš manj kot 137 avtorjev je proskribiranih, za 60 milijonov knjig se mora iz šolskih knjižnic izločiti in uničiti in zakaj? »V republiki« tako utemeljuje svoj odlok, »ni prostora za knjige z izrecno monarhistično tendenco in ni prostora za sladkarske mladinske spise nalašč konstruirane, da odutijo mladino resničnemu življenju, skvarijo okus in resno ovirajo smisel za pravo umetnost.« Veliko jasnejše piše načelnik komisije za pregledovanje mladinskih spisov Friderik Kuthmayer v »Arbeiter-Zeitung«, kjer pravi: »Vzrok, da se odstranijo te knjige, je v verskem prepričanju pisateljev. To prepričanje je udarec vsemu resničnemu pojmovanju življenja.« Tako je razumljivo, da niso odstranili samo monarhističnih knjig, ampak vse, ki zastopajo načela krščanske vere in morale;

n. pr. Krištof Smid, Herchenbach, Karl May, Spillmann, Eichert itd. Ves ta boj je samo etapa za uresničenje socialističnega programa na polju mladinske vzgoje po znanih socialističnih načelih Kautskega, Schultza, Baumgartnerja in Bauerja. Torej boj med krščansko etiko in marksističnim materializmom. Pikantno na tem je, da so ustanovili posebno »književno zadrugo za mladino in ljudstvo«, pri koji ima nekapitalistična (!) dunajska občina deležev v znesku 4.800.000 K in v koje upravnem svetu sedi sam g. Glöckel! Kakšno bo namestitilo za uničene knjige — občina je v ta namen že votirala 20 milijonov kron —, se razvidi iz knjige »Lebensbilder aus der Tierwelt«, ki jo je socialistično društvo »Kinderfreunde«, kakor se zdaj izgovarja, »pomotoma« spravilo v svojo mladinsko založbo.

Jasno, da je to le začetek boja. Gre za bodočo šolsko postavo, za razmerje med cerkvijo in državo, za zakonsko pravo, skratka za krščansko kulturo. Avstrijske katoličane čakajo resni, odločilni časi. Socialisti so s polnim parom na delu, pomaga jim nemoralno, razkrajajoče židovsko časopisje. Cerkev je gmotno obubožala, nekdanje bogati samostani komaj še shajajo. Duhovniki, zlasti v mestih, naravnost strado. A idealno je cerkev živa kot kdaj. Dunajski kardinal dr. Piffli stoji neustrašeno na čelu in le v čast mu je šteti, da ga »Arbeiter-Zeitung« tako vehementno napada; najmanj enkrat na mesec si ga poštno privoži. Od organizacije, nepolitične in politične, in od prihodnjih volitev zavisí usoda avstrijskih katoličanov.

Škandalozne razmere na jugoslovanskem poslanstvu na Dunaju.

Dunaj, 4. marca 1922.

Kakor je poročal »Slovenec« že 18. februarja t. l., je bil legacijski tajnik na tukajšnjem jugoslovanskem poslanstvu St. Pelivanović, ki mu je bilo poverjeno vodstvo tiskovnih poslov, odpoklican. Sedaj je ta gospod zapustil Dunaj, kar je celokupna dunajska jugoslovanska naselbina sprejela z zadoščanjem. V osvetlitev razmer, kako se pod vplivom protekcionizma oddajajo pri nas važna mesta v inozemstvu, bodi omenjeno, da Pelivanović ni imel absolutno nobenih sposobnosti za diplomatsko službo, najmanj pa za časniškega referenta, v kateri lastnosti je podooben analfabetu. Kakor se je sedaj zvedelo, ni hotel s Pelivanovićem nobeden dunajskih časnikarjev priti v stik, ker so njegova neinteligentnost in njegove družabne oblike onemogočevale vsako osebno občevanje. Njegova delavnost na Dunaju je bila enaka ničli. Večino poročil na vlado je pisal neki Petrovič, ki je bil svoj čas v Belgradu zaradi veleizdaje obsojen na deset let ječe in še danes ne sme v Jugoslavijo.

Zanimivo je dalje, da je stanoval Pelivanović pri neki baronici Nicolici, ki je danes madžarska državljanka in ki je bila za časa vojne proslula vohunka bivšega dunajskega vojnega ministrstva, ki se je veliko potikala okoli in ki je mnogim jugoslovanskim vojakom in grajanom pomagala na vislice oziroma pred puško! V prijaznosti nasproti tej baronici je šel Pelivanović tako daleč, da jo je po krivem izdal za nameščenko jugoslovanskega poslanstva, da bi ji tako pomagal dvigniti iz neke pariške banke 2000 K v zlatu, ki so bile zaplenjene. Ta sleparija je pa vsled previdnosti pariških in dunajskih konzulov pravočasno prišla na dan in se je v javnosti potlačila samo zato, da ne bi bilo novega škandala.

Pelivanović se je odlikoval posebno v tem, da je skoro proti vsaki osebnosti dunajske jugoslovanske naselbine v Belgradu spletkaril ter je črnil celo svoje ožje diplomatske tovariše, ki so vedno vestno opravičali svojo službo.

Pričakovati bi bilo, da se proti Pelivanoviću, ki čaka sedaj v Belgradu na nadaljne ukaze, takoj uvede stroga preiskava in se zaradi tu navedenih in drugih škandaloznih dejanj, ki jih bo odkrila preiskava, pozove na odgovor.

Orlovski telovadni teden

od 5. do 12. marca.

Danes zvečer se bo vršil telovadni večer vaditeljskega zbora Orlovške podzveze, Ljubljana. Spored: Vaditeljske iz 1. 1914 — konj na širino — palice — skoki čez konja na širino brez ročajev, plovni skoki — vaditeljske proste vaje 1. 1921 — skoki skozi obroč — boks za brnske tekme — krogi.

Vstopnice po 3, 2 in 1 Din se dobe v Jugoslov. knjigarni in zvečer pri blagajni.

Politične novice.

+ Shodi poslanca Brodarja. Preteklo nedeljo je priredil poslanec Brodar dva lepa shoda v radovljiškem okraju. Ob 11 uri je poročal na Bledu. Zborovalci se sprejeli z velikim odobravanjem njegove poročila. Ob treh popoldne se je pa vršil v nabito polni dvorani kmetijskega društva v Gorjah drugi shod. V poldrugournem govoru je podal poslanec Brodar politično poročilo in primerno osvetlil gospodarske in politične »delce« samostojnežev. Zborovalci so na obeh shodih izrekli Jugoslov klubu zaupnico. — V torek je imel poslanec Brodar velik shod v Kamniku v kamniškemu domu. Poslan. Brodar se je v svojem govoru posebno bavil z državnim proračunom in državnim gospodarstvom. Zborovalci so se zgražali, ko so slišali, kako se z njihovim denarjem gospodari. Dalje je poročal o davkih in primerjal davčne postavke, ki jih plačujejo prečani, z davki ki jih plačujejo Srbi. Kdor to ve, gotovo ne bo centralist, če ni morda iz vrst na ših hlapčevskih samostojnežev. Shoda se se udeležili tudi v precejšnjem številu samostojneži, ko jim je poslanec Brodar le prehuho izpraševal vest, so se potihnje no izmuzali iz dvorane. Nobeden pa ni imel poguma, da bi znil v obrambo same stojnežev besedico.

+ Stališče H. P. S. v Dalmaciji. Kakor smo že v telefonskih poročilih poročali, se je vršil 2. t. m. v Splitu sestanek pokrajinskega vijeća H. P. S., kateremu s poleg mnogobrojnih delegatov iz cele Dalmacije prisostvovali poslanci Stjepan Barić, Mate Milanović in dr. Janko Simrak. Vijeće je izreklo popolno zaupnico Jugoslovanskemu klubu, predsedniku klub dr. Korošcu in predsedniku dalmatinske pučke stranke dr. Dulibiću ter je popolno ma odobrilo stališče H. P. S., katera se ne omajno drži svojih dosedanjih političnih smernic. Naglašalo se je, da je stranka hrvatska, krščanska in jugoslovanska, njen vrste pa kompaktne in edinstvene kako nikdar popreje. Resolucije vsebujejo sledeče: 1. Popolno zaupnico vodstvu parlamentarnega kluba in stranke, 2. zahtevo da se ustava revidira potom sporazum vseh treh plemen, 3. da se pokrajinam n da samo upravna nogo tudi zakonodajni avtonomija ter da se ima Dalmacija spoji s Hrvatsko v eno telo, 4. protest, da se j Dalmacija razdelila v tri oblasti, kar ni sprotuje upravnim in gospodarskim potrebam in se je storilo edino iz razloga, da se hrvatsko majorizira, 5. protest proti onim nameram, ki hočejo ustvariti na eni strani veliko Srbijo, na drugi malo Hrvatsko. H. P. S. namreč odločno hoče edinstveno državo Hrvatsko, Srbijo in Slovenec, v kateri bi bila vsa plemena povsod in vselej enakopravna. Stranka pa se odločno izraža tudi proti amputaciji in bo, ako bi se to zgodilo, z vsemi silami delala na to, da v takem slučaju Hrvati ostanejo teritorialno vsi skupaj.

+ Nova Radićeva izjava. Demokratski listi prinašajo iz demokratskega »Pančevca« v ekscerptu nek intervju, ki ga je Stjepan Radić dal uredniku imenovanega lista. Vsled tega ostane vprašanje, je li ta posnetek točen in je li smisel Radićevih izjav nepotvoren, tembolj ker se nekatere stvari ne skladajo povsem z dosedanjim pravcem politike voditelja seljačke stranke. Glasom teh poročil je Radić dejal, da on ne spada med hrvatske nacionalne šoviniste, ker gre njegova stranka v prvi vrsti za uresničenje svojega socialnega, republikanskega in pacifističnega programa. On ne jaha na suverenosti hrvatskega naroda (to bi bilo v polnem protislovju z memorandumom hrvatskega bloka. — Op. uredn.), ampak teži za avtonomijo Hrvatske temeljem sporazuma, ki bi sčasoma potom konfederacije ali federacije dovedel do popolnega jugoslovanskega unitarizma. (Tudi to je od strani Radića nekoliko

Ksaver Meško:

Brat Kandid.

V Rimu, večnem mestu, leta 1911.

Oktober se nagiba h koncu. Večeri postajajo hladnejši, a dnevi so še zelo soparni. Prežeda nevarnost, moreča groza leži v ti negibni, težki soparici, kakor leži gad ob žgočem dnevu na sipi in preži na žrtev. Dih smrti trepet nad mestom. Zdi se, kakor bi plaval skozi zlato morje solčnih žarkov morilka kuga. Njena hladna, neusmiljena kosa poje sikajočo pesem, ki je nihče razločno ne sliši, a jo čutijo srca po vsi Italiji, po vsi Evropi, širom sveta! In vsa Italija je v bolni napetosti zaradi večnega mesta, v mrzlični grozi drhtečega, čutečega se udarjenega in osamljenega, ker se ga tuji, njegovi najljubši gostje in prijatelji, boječe ogibljujejo...

Na visoki terasi frančiškanskega samostana sv. Antona Padovanskega v ulici Merulana se izprehajata dva mlada frančiškana v dolgih, valovitih haljah. Eden, večji, vitek in gibek, naglih, odločnih kretenj, drži v roki knjigo velikega laškega domoljuba, učenega kardinala Capecelettra »Papa Pio X. e la Francia«. Z ljubeznijo ogleduje in boža z očmi zdaj knjigo, ki mu govori v vročih besedah o domovini, s plamtečo strastjo idealnega mladega srca ljubljeno; zdaj mu zaplove pogled čez večno mesto, čez morje hiš in streh, molečih kakor temne in rdeče čeri in kleči iz rjavega oceana, čez mnogobrojne zvonike rimskih cerkv tja na čudoviti sen in šo

čudovitejšo resnično tvorbo velikega, v svoji nadčloveški velikosti in moči skoro strašnega Michelangela: na kupolo Sv. Petra, kipečo nad mestom proti nebu kakor drzen orel, ki se pravkar dviga iz gnezda, da se bo v orjaškem razmahu in poletu zagnal do samih višav nebeskih.

Na robu terase, ob zidu, postojita, »Glejte, brat Kandid, spet so pipe-ljali bolnika v bolnišnico.«

Nagovorjenemu se zresni mlado, skoro žensko lice. Molče strmi v globčino, ves en sam napet pogled sledi strežnikom, ko jemljejo bolnika z voza in ga neso v hišo.

»Ubožec!« se mu izvije vroč vzdih sočutja. Čez hip pa nadaljuje glasneje, vznemirjeno in razburjeno, kakor bi gorelo v njem: »Vse te štiri hiše tukaj pred nama, ki so zdaj polne okuženih, so bile še pred dvema letoma last redovnic, tihi, Bogu služoči samostani. Izgnali so sestre, vzeli jim njih lastnino in dom — a zdaj? Kuga ima zdaj tu svoj dom.«

Kakor bi s silo krotil razburjenje, vpraša tiše: »Ali za kazen?« — A takoj strese z glavo: »Ne, ne — kake misli se mi vsiljujejo! Kaj morejo ti ubogi bolniki za grehe vlade? Daj Bog vsem tem nesrečnežem in trpinom, da bi kmalu zadobili v teh nekdanjih posvečenih in srečnih prostorih zdravje — telesno in dušno zdravje.«

Kakor v tihi nežni molitvi mu zaplujejo lepe, žive oči proti bližnji baziliki lateranski, materi vseh cerkva širom sveta, nastali iz palače starih rimskih plemičev Laterancev.

Hipoma se naglo okrene in stopa spet

z brzimi, nemirnimi koraki po terasi, da mu tovariš komaj sledi. Izpregovori kakor v sanjah:

»Čudna dežela. Dežela polna krasot. Večno mesto samo je kakor zlat tabernakelj v nji... In vendar — ne zdi se mi srečna. Zdaj jo Bog tepe še s kugo.«

Tovariš posluša molče pariško izreko njegove francoščine, tem krepkejšo, ker je vsa vznemirjena, vsa presekana.

»Povejte mi, oče Ciprijan, vi ste Slovenec, kaj ne? Tako vsekako v nejasnih sanjah gledam, kje je vaša domovina. A povejte mi, je-li vaša domovina lepa?«

»Krasna! Najkrajšnja na zemlji, brat Kandid.«

Brat Kandid se okrene sunkoma, obstoji na mestu. Veliko, gibčno telo njegovo je vse zadrželo ob nepričakovanih besedah in siloviti kretnji. In še nekako novečalo se je v silnem začudenju. Oči mu gore, in ustnice mu bolno zadržite, ko se poskuša nasmehljati.

»Najkrajšnja? Pač ne poznate Francije, dragi oče Ciprijan. A povejte, je-li bogata?«

»Ne mogel bi trditi. Prej siromašna.«

»In srečna?«

»Srečna? — Srečna in nesrečna, kakor si jo ogledamo. Trpeča in zmagujoča.«

»Ali je verna?«

»Verna, brat Kandid. Vsa Bogu vdana.«

Mladi frančiškan skloni glavo. Stasito telo se mu skljuje kakor pod bremenom.

»Tedaj je bogata in srečna — bogatejša in srečnejša od moje.«

(Dalje.)

presenetljivo, ako je intervju resničen.) Z današnjo vladno večino bi bil sporazum mogoč, ker ne obstojajo zanj (za Radiča) nobene osebne ovire. On da je osebno vedno pripravljen sesti skupaj s Pribečevičem in z njim razpravljati (?). Kar se tiče memorandumov, je bil to samo načrt in se izdeluje sedaj novi obširnejši, kateri se bo v kratkem dal na znanje belgrajski vladi. Toda že prvotni načrt je imel svoj uspeh, ker so inozemske vlade zanj spravevale. V Genovi bi se ne razpravljalo o notranjih zadevah naše države, ampak bi Hrvti, Srbi in Slovenci mogli nastopiti jednodušno, kar bi imelo velik in dobrodelni učinek na Evropo, zlasti pa na Italijo, ki računa na našo nesložnost. V Belgradu, pravi baje Radič, ni šel zato, dasi so ga »klerikalci« silili, ker bi bil moral iti v mnogih točkah skupaj s komunisti, kar bi bilo moglo vzbuditi vtis, da so Hrvti proti državi in bi bilo moglo izzvati diktaturo. Razum tega bi bilo nelojalno, če bi bil šel z demokrati proti radikalom ali z radikali proti demokratom. (To je čisto nerazumljivo.) »Vidite, da sem jaz večji prijatelj demokratov, nego se misli,« tako je Radič baje ta intervju zaključil. — Ni izljudeno, da je Radič hotel urednika demokratskega lista potegniti, kajti če bi bilo to vse res mnenje Radiča, potem bi se iz svojih pristažev bril norce.

+ Donavska konfederacija. Belgrajsko »Videlo« z dne 7. marca javlja: »Iz dunajskih poročil posnemamo, da bodo na konferenci v Genovi govorili tudi o donavski konfederaciji. Dr. Beneš je hotel to idejo paralizirati s tem, da je v Parizu in v Londonu razlagal svoje stališče, da Mala antanta s Poljsko in Avstrijo skupno stvorijo eno ekonomsko celino. Madžari se tej osnovi upirajo. Romuni pa predlagajo, da bi Ogře pridobili, naj bi bilo središče donavskega prometa v Pešti. Čehi in mi pa zahtevamo Bratislavo kot središče. Madžarski legitimisti se zavzemajo za rešitev podonavskega vprašanja v njihovem in v avstrijskem smislu, pomagajo jim pa gotovi francoski krogi.

+ Resnica ali fantazija? Bruno Astori modruje v »Eri Nuovi« o četvernem sporazumu (Češkoslovaška, Jugoslavija, Rumunija in Poljska) ter beleži belgrajske govorice, ki smatrajo za možno, da se četverni sporazum dogovori z Nemčijo in morebiti tudi z Avstrijo, kar bi imelo za posledico razširjenje nemškega vpliva do Adrije. Italijanski časnikar meni, da bi Italija morala s tem računati in gledati, da se sporazume z Jugoslavijo ter si pripori vodstvo srednjeevropskih zadev. Zlasti je treba reško vprašanje končno likvidirati.

Orlovski telovadni teden.

III. telovadni večer J. O. Z.: Orlice, dne 8. marca: Točno ob 8. uri zvečer so ob polno zasedenih prostorih nastopile Orlice. Nastop so otvorile proste vaje 1. 1920., ki so jih Orlice vadile bolj skladno, kakor je navadno videti pri članskih prostih vajah. Drže so skoro izključno brezhibne, korak dober, le na bočno kritje nekatere pozabljajo. Pri skakanju čez konja z ročaji so kazale več poguma kot vaje, ponašanje v vrsti pa je bilo vzorno. Lepe simbolične »Dvigajte Orli« so že nekoliko pozabile, pri skakljanju pod krožečo vrvi je manjkalo prožnosti ozir. vaje. Nad 200 gibov obsegajoče lanske proste vaje so izvajale brez oddiha vzlic netočni spremljavi prav dobro. Levilna igra je ugajala. Slikovite skupinske realne vaje s cvetličnimi obroči po »Barcaroli« so prehitro naštudirale, a vseeno povoljno izvedle. Sledil je kolo (v znanem taktu) »Čuvajte se...«. Pogrešali smo veselih pesmi, po katerih so večinoma vse orliške vaje zložene. Izreden užitek so dobro prednašane brnske vaje s svojimi simbolizmi in dr. Šetinovo godbo, ki se spaja s slikovitimi gibi in plastičnimi pozami teles ter idejo, ki jih vznša, v umetniško celoto, ki ji ni izlepa najti para v telovadni literaturi. Orlovski bisser! Ako jih bodo vadile v nedeljo v Unionu z občutkom, bo to morda najlepša točka velike akademije. — S kratko lovino igro so končala Orlice 1½ ure trajajoči spored, ki je prav dobra reklama za orliško akademijo, katero prirede v soboto zvečer v dvorani Ljudskega doma ob sodelovanju salonskega orkestra in ženskega zbora »Ljubljane«. — Danes bo IV. telovadni večer vaditeljskega zbora L. O. P. Naznanili so poset odlični gostje (g. kn. škof i. dr.). J. H.

Štalarske novice.

š Iz Rogatca. Občni zbor podružnice Slov. planinskega društva v Rogatcu se vrši v nedeljo, dne 12. marca, ob dveh popoldne v gostilni g. Franca Ogrizka pri Sv. Križu tik Rogaske Slatine. Vsi člani podružnice se vabijo, da se udeležijo tega shoda. — Odbor.

š Zdravniško društvo v Mariboru vabi vse svoje člane in prijatelje društva na izredni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 11. t. m., ob 19 uri v hotelu pri »Zamorcu« v Mariboru. Na dnevnem redu je predvsem vprašanje, kako stališče naj zavzamejo zdravniki napram nevarnosti, da se nam zaprejo bolnišnice v mariborskem okrožju.

š Mariborska porota. Torkova porota, kateri je predsedoval sodni svetnik Posega, je bila za obtožence srečno izbrana. Zjutraj

je bil Alojzij Novak iz Stanovnega oproščen uboja svojega očca in obojem samo radi prekoračenja silobrana na 8 mesecev strogega zapora. Novak je dne 23. novembra s svojim bratom vozil kolje v vinograd svoje matere Alojzije Vihar. Ko se je očim Anton Vihar pri večerji raztogotil, ker mu nista vsega kolja izvozila in je potegnil nož, je Alojzij Novak odšel v hlev po gnojni kramp in z njim vrvniš se udaril očca s tako silo po glavi, da je očem kmalu nato umrl. — Še bolj srečna sta bila Franc Mekš in Josip Benkič iz Dol. Slaveč, obtožena, da sta na večer 2. novembra oropala posestnika Franceta Huberia iz Gor. Slaveč ter Berto Cigler iz Budišave. Huber in Ciglerjeva sta se tisti večer nahajala v gostilni Karola Rafala, kamor je Huber že prišel poleg avstrijskega in mažarskega denarja tudi naših 8000 K. Ciglerjevi pa je gostilničar izplačal 1200 K za prodano kravo. Na poti proti domu, ko sta se Ciglerjeva in Huber ločila, sta bila oba hkrati napadena in oropana vsega denarja. Huber je trdil, da je v ropariju spoznal Benkiča, Ciglerjeva pa svojega napadalca ni spoznala. Ker sta se Benkič in Mekš ob istem času kot oropanca Cigler in Huber nahajala v gostini, in je Huber zatrjeval, da je spoznal Benkiča, so ju obdolžili in obtožili. Oba pa sta ves čas tačila, porotniki so s 7 glasovi zanikali krivdo, vsled česar sta bila oba oproščena.

Dnevne novice.

— Seznam prekmurskih občin z vsemi najvažnejšimi podatki zlasti s popolnim imenikom vseh prekmurskih občin in vasi v slovenskem, madžarskem in nemškem jeziku ter premurskem narečju je dobili za ceno 6 dinarjev pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti.

— Usmrtitev Alije Alijagića. Včeraj zjutraj ob 6. uri so v Zagrebu obesili Draškovičevega morilca Alijo Alijagića. Zadnjo noč so bili pri njem v ječi njegov 15 letni brat, zagovornik dr. Politeo in nekateri ožji prijatelji, s katerimi se je Alijagić čisto mirno razgovarjal. Zjutraj ob 6. uri so pripeljali Alijagića na dvorišče, kjer so bila pripravljena vešala. Predsednik sodnega dvora je še prebral sodbo, na kar je krvnik Seyfried izvršil justifikacijo. Ob polosni uri so prepeljali truplo na zagrebsko pokopališče Mirogoj.

— Švicarske obmejne oblasti in potniki iz Jugoslavije. Dne 3. t. m. je poteval ljubljanski trgovec Č. v Švicco. V Buchsu se je vršila carinska in potno-listovna revizija potnih švicarskih oblasti. Medtem ko so vsi potniki drugih držav smeli po dovršeni potno-listovni in carinski reviziji svobodno oditi, je moral edini jugoslovanski potnik v posebno barako k sanitetnemu šefu, kjer so ga slekli do gola, mu pregledali srca in drugo spodnje perilo, če nima uši. Ko so se prepričali, da jih nima, je dobil od obmejnega sanitetnega šefa poseben vizum, da je smel svobodno oditi. — Isto, pripovedujejo, se godi z jugoslovanskimi potniki, ki potujejo na Angleško. — Vprašanje je, ali ima Jugoslavija pri Švici in Angliji tako malo ugleda, ali pa se jugoslovanske oblasti popolnoma nič ne zmenijo za naše koristi in inozemstvo.

— Odlikovanja vojakov iz koroskih bojev. Komanda Dravske divizijske oblasti razglašala, da je prejela od vojnega ministrstva odlikovanja za one, ki so se udeležili bojev na Koroskem. Ker pa so sedanja bivališča dotičnih večinoma neznana, naj se imenovani osebno oglasijo v adjutanturi Dravske divizijske oblasti radi prejema odlikovanja, in sicer: rez. peš. podporočnik Janko R. Milavec, narednik Peter Červa, Andrej Vontiča, Albin I Semolič, Avgust Srimšek, Ivan Šulej, Viktor Špes, Vaupotič Stefan, Franc Jenci, Josip I. Funda, kaplari Lorenč V. Pavel, Jurij J. Ogrinc, Anton S. Zač, Gregor G. Zagar, Fr. Potočnik, Stefan Gračner, redovi: Jakob Konrad, Drago Debeljak, Josip Javornik, Tomaž Herič, Mile Bavdaz, Valentin I. Mihevič, Andrej Mozetič, Vinko V. Požar, Martin Perc, Avgust I. Pernik, Rudolf Tonlak, Franc O. Udvič (Udovč), Alojzij Susteršič, Vinko Lavrič, Franjo Vetrnik, Franc Vidmar, Bogomir Motoha, Joža A. Hočko, Ivan I. Ozanc, Ivan J. Šotl, Joža A. Štupica. — Pripominja se, da mora vsak prinesiti s seboj legitimacijo ali potrdilo pristojnih oblasti kot dokaz o identiteti. — Zglasiti se je čimpreje.

— Hrvatski Sokol. Po oglelem boju s sokolskim savezom je zagrebški Sokol na svojem zadnjem običnem zboru 6. marca sklenil ustanovitev lastnega društva, ki se bo imenovalo »Hrvatski Sokol«.

— Poškodbi. V tavnici Hutter & Comp. v Medvodah je padel 42-letni delavec Jurij Rafael z lesa in si zlomil desno nogo — 60 letnega mlinarja Ivana Tomca na Bregu pri Littji je zgrabilo mlinsko kolo in ga težko poškodovalo.

— Nov list v Subotici. Bivši urednik »Neven« R. Hafner-Lahorski je prišel izdati tednik »Severni Kurir« kot neodvisno glasilo javnega mnenja.

— Razdelitev Zagreba na policijske okraje. Policijsko ravnanje je izdelalo načrt, po katerem se Zagreb deli mesto na dosedanjih osem samo na štiri policijske okraje.

— Velik hotel v Zagrebu. Zagrebški trgovci so osnovali družbo za graditev novega modernega opremljenega hotela, ki bo imel okrog 150 sob za tuje. Hotel se bo imenoval »Hotel Commercial« in bo stal na »Sagmiku«.

— Voditelj muslimanov Beg Karadassa-Crnoglavčič-Karabegović je te dni v Mostaru umrl.

— Pes, velik, rujav in bel, bernardinske pasme, se je našel. Dobi se na Viču 109.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curij, 8. marca. Berlin 1.75, New York 515, London 22.53, Pariz 46.05, Milan 25.60, Praga 8.35, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.70, Varšava 0.11, Dunaj 0.08, avstrijske krone 0.075. Berlin, 8. marca. Dunaj 3.98, Budimpešta 34.76, Milan 1278.70, Praga 422.53, Pariz 2290.20, London 1136.25, New York 259.74, Curij 5004.95.

Praga, 8. marca. Dunaj 0.7825, Berlin 23.55, Rim 309, Budimpešta 8.10, Pariz 553.50, London 269, New York 61.55, Curij 1202.50, avstr. krone 0.7825, ital. lire 306.

g Žitni trg. V Novem Sadu so bile v soboto sledeče cene žita: pšenica 2050, oves 1335, koruza 1440, pšenična moka (štev. 0) 2550.

g Najnižji diskont. Švicarska Narodna banka je znižala diskont od 4 na 3½ odstotka, lombard pa od 5 na 4½ odstotka. To je najnižji diskont na svetu.

g Stanje papirnatega denarja na češkoslovaškem. Koncem preteklega meseca se je pomnožilo stanje papirnatega denarja v Češkoslovaški za 200.676.000 čsl. K in znaša sedaj 10.743.958.000 čsl. K.

g Italijansko notranje posojilo. Izšel je ukaz, s katerim se pooblašča vlada za izdajo 1 milijarde blagajniških bonov na sedem let s 5 odstotnimi obrestmi.

g Dohodki državnih pristojbin. Pristojbinski dohodki znašajo v mesecu januarju t. l. sledeče svote na posamezne pokrajine: Srbija in Crna gora 8.446.095-70 Din, Hrvatska 7.564.856-85 Din, Vojvodina 7.064.284-68 Din, Slovenija 3.080.205-47 Din, Bosna 2.715.608-09 dinarjev, Dalmacija 606.336-92 Din. Skupaj znašajo dohodki 29.477.487-80 Din. Z ozirom na januar 1921 so se dohodki potrojili.

g Prva češka delniška družba tvornic za orientalne slaščice in čokolado na Kr. Vinogradu je imela 4. t. m. skupno sejo. Po odobritvi trgovaške poročila in sklepnih računov za l. 1921 se je sklenilo, razdeliti čisti dobiček v znesku 2.952.033 čK z izplačilom po 100 čK na delnico. Rezervni sklad pa so povečali za 50.000 čK.

g Ofteralna prodaja raznega škarnega materiala se vrši dne 18. aprila t. l. v tobačni tovarni. Pogoji so na razpologo v tobačni tovarni ali pri trgovski zbornici.

Ljubljanska porota.

Ij Odličan gost. Pater dr. Avrelj Palmieri, ravnatelj slovaškega oddelka v inštitutu za vzhodno Evropo v Rimu, je bil nedavno imenovan vseučiliščnim profesorjem v Zagrebu. Te dni se je mudil v Zagrebu in se pogajal radi nastopa svojega novega mesta. Pogajanja so uspešno končala in g. dr. Avrelj Palmieri se preseli po Veliki noči definitivno v Zagreb in prične predavati. Na potu iz Zagreba v Rim se je ustavil v Ljubljani in včeraj v družbi vseuč. prof. g. dr. Grivca posetil naše uredništvo. Tekom razgovora je pokazal dr. Palmieri veliko poznavanja naših razmer, za katere se zelo zanima.

Ij V Rokodelskem domu predava prihodnji ponedeljek v stolni »Prosveti« g. dr. Arneja o zelo zanimivem predmetu. Na željo g. predavatelja se pa topot predavanje začne že ob pol osmih zvečer. Odbor »Prosvete« prosi vsled tega točne udeležbe.

Ij P. Al. Žužek D. J. predava v četrtek, dne 9. t. m., ob 8. uri zvečer v krožku na Rakovniku o nalogah katoliškega lajkatata.

Ij Prosveta Krakovo-Trnovo. V petek, 10. marca, ob 7. uri zvečer predava v društvu g. dr. Breclj o zanimivih vprašanjih iz zdravstva. Vsi člani vabljani.

Ij Trgovski nastavljenici, vsi na zborovanje, ki se vrši v petek, dne 10. marca t. l., ob pol 20. uri v mali dvorani Mestnega doma. Dnevni red: Organizacija — Sklicatelj: K. R.

Ij Dramatični odsek invalidskega doma v Ljubljani uprizori v nedeljo, dne 12. marca t. l., v Ljudskem domu v Ljubljani priljubljeno igro »Revdice Andrejček« v petih dejanjih s petjem. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Blaga'na se odpre ob 7. uri. Vstopnice se dode v predprodaji v trafikah g. Severjeve, Šelenburgova ulica, in g. Bič na Ambroževem trgu. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

Ij Porota. Danes se bo začel pred ljubljansko poroto Jakob Steiner, sluga ravnateljstva državne železnice v Ljubljani, ki je obtožen, da je 19. septembra 1921 zažgal šupo Valentina Jagra v št. Vidu nad Ljubljano.

Ij Zdravstveni izkaz. Ob 26. februarja do 4. marca je umrlo v Ljubljani 15 moških in 15 ženskih, skupaj 30 oseb. Umrli so 1 vsled življenjske slabosti, 6 na jetiki, 2 na pljučnici, 6 vsled srčne hibe, 2 vsled kake in 13 vsled drugih naravnih vzrokov smrti. Od umrlih je bilo 14 domačinov in 16 tujcev. Rotilo se je 19 moških in 17 ženskih, skupaj 36 otrok; med njimi so bili trije mrtvorojenci. Od nalezljivih bolezni je bilo prijavljenih 6 slučajev škrlatice in 1 slučaj davice.

Ij Tihotapstvo z valutami Belgrajska »Demokratija«, glavni organ demokratske stranke piše v svojem izdanju z dne 5. marca o valutnih zadevah med drugimi: »Vemo, da se v jeseni neki uradnik velikega denarnega zavoda v Ljubljani »prošvercoval« v Trst nad 3 milijone lir in nad 100.000 dolarjev. V istem času je uradnik nekoga drugega, zelo renomiranega ljubljanskega denarnega zavoda »prošvercoval« nad 800.000 dolarjev. V tej slejotiski tekmi tudi ni izostala neka tretja (zopet prvovrstna) ljubljanska banka, ki je, kakor izgleda, izdelala celo en sistem »švercovanja« zdrave valute. — To so težke obdolžitve. Ker se mi v Sloveniji še zelo radi ponašamo s tem, da vlada pri nas red in zakon, pozivamo belgrajsko »Demokratijo«, da imena prizadetih ljubljanskih tihotapev objavi, sicer ji ne moremo verjeti. Prepričani pa smo, da imen ne bomo izvedli — nikdar!

Ij Verženje z jajci. Okrajni sodnik dr. Stojkovič je obsodil Franca Hrena in Ivana Tomiča vsakega na tri dni in na 500 Din globe, ker sta verižila z jajci in ker nista imela obrtnega lista.

Zaseženih jima je bilo 653 jaje. — Okrajni sodnik Premerstein je obsodil Josipa Juvanca na en mesec dni zopora in na 1000 kron globe, ker je poskušal verižiti z jajci. — Wajageti Ivana je bila obsojena na 10 dni zopora in na 2000 kron denarne globe, ker je prodala na glavnem kolodvoru 892 jaje, mesto da bi jih nesla na trg prodajati jajca so ji bila zasežena.

Ij Nesreča. Električni voz je zapeljal na Karlovski cesti v voz Franca Jarca in mu razbil kolo.

Otvoritev in slovesno blagoslovljenje nove cerkve svetega Jožefa v Ljubljani.

Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca bo prevzvišeni knezoškof slovesno blagoslovil novo cerkev sv. Jožefa po tem-le sporedu:

Ob 10. uri prihod prevzvišenega in slovesno blagoslovljenje cerkve. Nato govor in pontifikalna sv. maša.

K sklepu zahvalna pesem.

Ob 7. uri zvečer bo v novi cerkvi začel sv. misijona.

K tej slovesnosti so vsi, posebno pa še oni, ki so s svojimi prispevki pomagali zidati in dozidati to cerkev, prisrčno povabljeni!

Ker so preveliki stroški za dozidavo cerkve še nepokriti, prosimo prav lepo posebej one preč. gospode, ki niso še imele priložnosti se naši prošnji odzvati, da blagovolijo na praznik sv. Jožefa vernikom priporočiti to novo cerkev, ki hodi svetišče celega naroda!

Predstojništvo cerkve.

e Oposorilo. Zaključna seja prireditvenega odbora Marijinih družb je danes (četrtek) ob 5 uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

Prosveta.

pr Cerkvem koncert priredi Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani v četrtek, 16. marca 1922, točno ob pol osmih zvečer v stolnici kot proslavo sv. Jožefa. — Spored: 1. Krygel: Slavnostna prediga za orgle. 2. Premrl: Maša v čast sv. Jožetu za mešani zbor, orkester in orgle. 3. Bossi: Elévation za orgle. 4. Dr. Kimovec: a) »O sveta večerja«, b) »Raduj se, kraljica nebeška«, mešana zbor z orglami. 5. Bossi: Allegretto za orgle. 6. Premrl: a) Pesem v čast sv. Jožetu, b) Božična »Pridite molit Jezusa«, c) Brezmadežni, za mešani zbor in orkester. 7. Guil-mant: Final iz 1. sonate za orgle. 8. a) dr. Kimovec: Gradual za god sv. Cecilije, b) Premrl: Gradual in sekvenca za Veliko noč, mešana zbor z orkestrom in orglami. — Orgelske točke izvaja Stanko Premrl, ostale pomnoženi stolni pevski zbor in godba dravske divizije. Dirigira dr. Francišek Kimovec. — Sedeži po 15, 10, 8 in 6 Din, vstopnice po 3, za dijake po 2 Din se dobivajo od petka dalje v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, na večer koncerta pa pri obeh glavnih vhodih stolne cerkve. — Čisti prebitek koncerta pripade cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani.

pr Pevsko društvo »Slavec« je pričelo zopet z rednim delovanjem in reorganizacijo pevskega zbora pod vodstvom pevovodje g. A. Ravnika. Pevske vaje so: za ženski zbor vsak ponedeljek ob pol 8. uri, za moški zbor pa vsak četrtek ob 8. uri zvečer. Vabimo vse stare pevce in one, ki žele na novo vstopiti, da se zgleda ob zgoraj navedenih dnevih v društvenih prostorih (Narodni dom, I. nadst., levo). (K)

pr V ponedeljek dne 10. aprila t. l. ob 8. uri zvečer priredi koncertna pianistka gospa Dana Golia-Koblerjeva svoj koncert v dvorani Filharmonične družbe.

pr Glasbena čitalnica. V torek dne 14. t. m. se otvori v poslopu Glasbene Matice v Gosposki ulici 8/1, prva vrata »Glasbena Čitalnica«, ki je odprla članom začasno vsak dan od 4. do 8. ure zvečer.

Ljubljanska porota.

POCESTNI ROPARSKI UMOR.

Ljubljana, 8. marca 1922.

Točno ob devetih uri dopoldne je privedel paznik dva mlada fanta: dne 21. majnika 1899 na Studenem rojenega Andreja Pelana in 10. januarja 1905 v Dobcu rojenega Antona Zrimška ukenjena v porotno dvorano. Mlada, tedno oblečena fanta sta tihotapca, morilca in roparja. Porotni senat je tako-le sestavljen: predsednik svetnik Pernuš, votanta svetnik dr. Mohorič in okrajni sodnik dr. Gradnik, obtožbo je zastopal prvi državni pravnik Dominico. Pelan in Zrimšek sta obtožena, da sta usmrtila 10. januarja 1921 zvečer na cesti iz Planine v Strmico Alojzija Jenšika in sta se polastila Jenšikovih volov. Pelan je pa tudi obtožen, da je ukradel skupno s Francetom Molkom 27. avgusta 1920 na Planini na Windischbraetzovi žadi 2 gonila iermenov in z Antonom Zrimškom neznanim lastnikom 50 kg gonilnih iermenov; da je v noči od 28. na 29. novembra 1920 v Gorenji Planini ukradel Fr. Marinko eno kravo in enega vola in da je v noči od 10. na 11. oktobra 1920 v Mlinih pri Planini ukradel Andreju Milavcu vola vrednega nad 4000 kron.

Obtoženca preklicala svojo prejšnjo izpoved.

Anton Zrimšek je izjavil, da sta pripadala v domačo hišo Molek in Pelan, ki sta tihotapila. Zbežala sta v Bosno, Pelan je pa prišel nazaj. Nosil je čez mejo tobak in sladkor, nazaj pa denar. »Meni je začel pripovedovati, naj tudi tihotapim in šel sem z njim. Enkrat so Pelanu blago vzeli in je bil v Cerknici za prt. Moj oče mu je posodil 6000 kron, da so ga iz zopora izpustili. Dne 10. januarja 1921 sva šla čez mejo. Pelan me je napačil z žganjem in sem se tako napol, da nisem mogel več naprej in ne vem ničesar, kaj da je Pelan delal. Zaspal sem. Zbudil me je in mi rekel, da je kupil dva vola. Voje je prodal. Dobil je za vole menda 5000 lir šla sva v Ljubljano, tam sva bila 3. januarja aretirana. — Predsednik Zrimšku: »Vi ste prei v preiskavi čisto drugače govorili. Povedali ste, da sta se dogovorila, da bo on prvega voznika ustrelil. Vi pa da boste vola odgneli.« — »Pelan mi je nisal na policiji 2 pismi, kako naj govorim. Če ne bom tako govoril, me bo umoril; tako mi je nisal.« — »Ali imate za to vašo trditve kakšno pričo?« — »Molk.« — »Ali danes resnico govorite?« — »Zdaj hočem vse po pravici povedati.« — »Pelan je priznal tudi za Vas?« — »Pa ni res, kar on o meni trdi.« — Andrej Pelan je povedal, da je pred vojsko služil v trgovini jestvin v Trstu. Bil je eno leto v vojnem učenstvu. Delal je na Windischbraetzovi žadi do Velikega šmarna 1. 1920. Ker se je stegel z italijanskimi vojniki in ker so ga iskali karabinjerji, ker so ga sumili tatvine iermenov na Windischbraetzovi žadi, je pobegnil v Jugoslavijo. — Predsednik Pelanu: »Ali ste na Windischbraetzovi žadi vzeli iermene?« — »Ne.« — Nato je nadaljeval: »Tihotapil sem. Zrimšku sem rekel: »Pojdi z menoj! Z očetovim dovoljenjem je hodil z menoj. Dne 9. januarja 1921 sva šla z Zrimškom čez mejo. Pila sva močno. Na Lohachi je postal Zrimšku slab. Vsedel sem se in kadil cigareto. Siljal sem, da nekaj ore in sem ustrelil. Mimo mene sta tekla vola. Ustavil sem ju.« — Predsednik: »Povejte, zakaj ste prej drugače govorili in zakaj govorite danes drugače?« — Pelan:

»Kar danes govorim je vse res: kar sem prej govoril ni res.« — »Pripovedujte naprej!« — »Na sredi ceste je nekaj ležalo. Mislim sem, da je bil Tone, da ni bil, ker Tone je bil gor. Vole sem jaz gonil in dial Toneta na voz. Vole in voz sem prodal za 6500 lir. V Postojni mi je neki znanec povedal, da so Italijani ubili Jenška. Z Zrimškom sva odšla na to v Jugoslavijo. Pri Tišlerju v Ljubljani nau je policija aretirala. Zrimšku sem jaz pripovedoval, da sem Jenška ustrelil. Na policiji sem Zrimšku pisal, kako da naj govori.« Zdravniška izvedenca dr. Kocmut in dvorni svetnik dr. Mayr sta izjavila, da sta povzročila smrt Alojziju Jenšku dva udarca na glavo in da je

bil Jenšek davljen. Streljanje ni povzročilo Jenškove smrti.

Razprava proti Andreju Pelanu se je preložila.

Prvi državni pravnik Dominico je stavil predlog, da naj se po konvenciji med kraljevinama Srbijo in Italijo iz leta 1878 preloži razprava, da se da italijanskim oblastem prilika, da v smislu določil konvencije iz l. 1878 zahtevajo izročitev Pelana. Senat je ugodil predlogu prvega državnega pravdnika in je predsednik Pernuš odredil, da se je Pelan precej odvedel v preiskovalni zapor nazaj, kjer bo čakal, da se bo njegova izročitev italijanskim sodiščem diplomatskim putem izvedla.

Porotni senat je na to stavil porotnikom glede na Zrimška pet vprašani in sicer glede na umor, na tatvino 50 kg gonilnih iermenov, dalje še tri eventualna vprašanja.

Prvi državni pravnik Dominico je povdarjal, da smo mislili, da časov počestnih ropov ni več. Današnji slučaj kaže, da so še taki ljudje, ki pobijajo ljudi na cesti. Zahteval je, naj porotniki potrdijo vrašanje glede na roparski umor, da se tako maščuje nedolžna kri in reši tudi čast Krašoycev.

Porotniki so prvo glavno vprašanje, glase se se na umor potrdili z 10 da, 2 ne, drugo glavno vprašanje glede tatvine 50 kg gonilnega iermena so soglasno potrdili, vrašanje če

je Zrimšek izvršil zayratni umor v popolni pisanosti pa so soglasno zanikali.

Predsednik sodišča svetnik Pernuš je nato razdelil sodbo, s katero se Zrimšek obsodi na 12 let težke ječe. Če bi bil Zrimšek star nad 20 let, bi bil obsodjen na smrt.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljajoče in krepilno deluje lekarna Feller-ja prijetno dišeči »Elsalfluid«. Je mnogo močnejši in boljši kot Franc. žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, priljubljen že 25 let. 3 dvojn. stekl. ali 1 specij. stekl. z zamotom in poštnino pošlje za 48 K: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 134, Hrvatsko.

Boljši hlapec zanesljiv in pošten, dobi takoj službo na večjem posestvu blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe na upravnishvo »Slovenec« pod št. 826.

Zahvala.

Za odkrite in prirčne dokaze sočutja ob smrti moje srčno-ljubljene soproge, gospe

Josipine Kurnik

izrekam vsem svojo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujem vsem, ki so prebago pokojnico tako mnogobrojno spremili na njeni zadnji poti, godbi »Zveze jugoslovanskih železničarjev« za prekrasne žalostinke ter končno za vsa tako mnogobrojno dospela pismena in osebno izražena sočutja, ker se mi ni moglo vse-kemu posebej zahvaliti.

V Ljubljani, 8. marca 1922.

FORTUNAT KURNIK.

Sprejme se UČENKA

v trgovino z mešanim blagom
GREGOR KOŽELJ, Mokronog.

Izurjene šivilje dobe že priročno delo na dom pri M. BELIHAR, Sv. Jakoba nabrežje št. 29.

Dva mlinarska pomočnika

dobra in poštena, za umetni mlin, proti dobri plači in s hrano, sprejemem. Zglasiti se je: PETER SUŠNIK, Bistra

Korespondent(-inja)

za slovenščino, nemščino in italijanščino, samostojna moč, se išče proti dobri plači. Začetnice izključene. — Ponudbe na: M. KUSTRIN, centrala, Rimska cesta št. 2, Ljubljana. 745

Sprejemem takoj več prvovrstnih čevljarskih pomočnikov.

Hrana v hiši, stanovanje prosto, plača od para od 50 do 180 K, delo trajno, nastop takoj. — M. PEČNIK, tvor. eipela, Gameljne nad Ljubljano, Slovenija. 775

Koruzna moka in zdrob

se dobi pri FRANCU POGAČNIKU v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 834

3 KOČIJE lahke, malo rabljene, prodaja po nizki ceni 816 J. KRALJ, ŽELEZNIKI.

Ne zabite, »KKS« da je pri vinu, čaju in kavi najboljši VIDIC — JESENICE GORENJSKO.

Proda se zapravljičev srednje velik z dvema sedežema in z oljnat osjo (Olachse), v prav dobrem stanu. Naslov pove upravnishvo »SLOVENCA« pod štev. 840.

Kupim 40 do 50 mm močne transmisijo Ponudbe pod »Transmisija 828« na upravnishvo »SLOVENCA«.

Dipl. inženir išče za takoj **meblovano sobo** z zajutrkom. Ponudbe na upravo Slovenca pod: Soba 830.

Bombaž za pletenje v raznih barvah kakor tudi prešite odeje se dobe v trgovini KARL PRELOG, Ljubljana, Stari trg št. 12. 836

NOVI Favorit Modni Album

se dobi pri tvrdki Ivan Železnikar, Ljubljana Marijin trg 3. — Cena 8 Din, po pošti s povzmetem 10-40 Din.

Olje

AMERIKANSKO, STROJNO, CILINDER-: SKO in TOVOTNA MAST tvrdke : Standard Oil Company of New York ima vedno v zalogi A. LAMPRET, Ljubljana, Nunska ulica št. 19. 560

Kupimo 500 delnic! Zadrugne Gosp. banke, po najugodnejši ceni. — Ponudbe pod: »Najbolje« na An. zav. Drago Beseljak & drug Ljubljana, Sodna ulica 5. 776

Tropine bučnega semena ca. en vagon, prve vrste, prodajam po 10 K za 1 kg, postavljeno na kolodvor SUNJA. — TOMO JAGUST. 809

Napredaj 3 leta staro PSICO čiste volčje pasme. LEOPOLD ERZIN, Smarjno pri Litiji. 782

DIONIČARSKO DRUŠTVO UZAGREBU
PRERADOVIČEVA 2
PETROLEJ
RAFINIRANI BIJELI
BENZIN
SVIH GRADACIJA
PLINSKO (SIROVO) ULJE
STROJNAI CILINDERSKA - ULJA -
AUTO ULJA
TOVOTNA MAST
UZ NAJJEFTINJE SNEKLADIŠTA

BAZOVANI: ASTRA ZAGREB
TEL: 23-88
POSLOVNIKA: PRERADOVIČEVA 2

Bukove smrekove in hrastove hlode

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah IVAN SIŠKA lovarna parketov in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica št. 4.

Umrli nam je naš dobri oče, gospod

Jožef Pegam

posestnik v Škofji Loki

po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v 70. letu svoje starosti.

Pogreb dragega očeta bo v četrtek ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Škofji Loki.

Škofja Loka, dne 7. marca 1922.

Žalujoča rodbina Pegamova.

Oglas.

Na osnovu zaključka izvršnega odbora od 1. o. mj. raspisuje se ovim kod potpisnog središnjeg društva natječaj za mjesto

komercijelnog ravnatelja.

Reflektanti na ovo mjesto moraju imati solidnu komercijelnu naobrazbu, dovoljno praksu za komercijelno vodenje cijelog društva, prometnog odsjeka i moraju biti dobri organizatori. Namještenje je prethodno na godinu dana provizorno, a ako nakon godine dana uslijedi def. imenovanje, onda se prva godina računa također u službeno vrijeme. Ostali uvjeti po smislu službene pragmatike i prema zajedničkom sporazumu. Molbenice za ovo namještenje valja sa svim prilozima o kvalifikaciji i o dosadanjem službovanju kao i sa kratkim opisom života predložiti najkasnije do 20. ožujka ove godine kod potpisnog ravnateljstva. 811

Nastup službe prema dogovoru.

Osijek, dne 1. ožujka 1922.

Ravnateljstvo Hrv.-slav. gospodarskog društva kao središnje zadruge u Osijeku.

Josip Neškudla,

Jablone nad Orlicam 86, Čehoslovaška.

Tovarna cerkvenih paramentov, raznovrstnih zastav in cerkvenega orodja. — Priporočna se prečastiti duhovščini za dobavo vseh v to stroko spadajočih predmetov kakor: mašne plašče, pluviale, dalmatike, cerkvene in društvene zastave, keitbe, monstrance, svečnike itd., sohe, križeva pota v poljubni izvršitvi in ceni. — Solidnost tvrdke jamčijo nebrojna pohvalna pisma in 110 letni obstoj firme.

Vsi cerkveni predmeti so carine prosti. — Na vsa vprašanja takoj odgovori ali predloži vzorce JOSIP NESKUDLA, Ljubljana, hotel „Tratnik“.

DUNAJSKI - MEDNARODNI - VELESEJEM

(Wiener internationale Messe)

od 19. do 25. marca 1922

nudi trgovcem Jugoslavije

naipovolinejo priliko za nakup

Natančne podatke glede potovalnih ugodnosti in stanovanjskih na azil potom Wiener Messe A.-G., Wien, V.I., Messeplatz, kakor tudi potom začasnih zastopstev: Avstr. Konziat, Turjaški trg 5 in „Celeritas“ jug. transp. dr. z o. j.

Štev. 762/16.

Razpis.

MESTNI MAGISTRAT V PTUJU razpisuje mesto

magistratnega uradnega vodje

v IX. činovnem razredu. — Za namestitev se od prosilcev zahteva, da imajo pravne izpite. — Po enoletnem zadovoljujočem službovanju se vodja imenuje definitivnim v višjem činovnem razredu.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo najkasneje do dne 31. marca 1922.

MESTNI MAGISTRAT PTUJ, dne 6. marca 1922

837

Zupan: Tomaž Lozinšek s. r.

Ne zamudite prilike

ter si nabavite obutev, katero Vam nudi v veliki izbiri, po še starih, ugodnih in nizkih cenah, dokler sedanja zaloga ne poide,

tvrdka ANT. KRISPER
Ljubljana, Mestni trg št. 26

Istotam se sprejme tudi šteparica zgornjih delov.

ŠPANSKA BOLEZEN

pojenjuje in noha, ako pijete pravi medicinal

Mascotte Cognac.

Dobiva se v vsaki boljši trgovini.

„Miva“ d. d. Sarajevo.

M. Kuštrin

Tehnični, elektrotehnični in gumi-jevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. Glavno zastopstvo polnih gumijevih obročev za tovarne avtomobile tovarne Walter Martiny. Hidravlične stiskalnice za montiranje gum. obročev v centrali, Rimska cesta št. 2. Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago deset tovornih avtomobilov.

Centrala: LJUBLJANA, Rimska cesta 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, Dunajska cesta 23, tel. št. 470.

MARIBOR, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica št. 3.